

ÅRSRAPPORT FÖR 2024

Ramavtal 7 – Storstad Göteborg

Finansiering och medfinansiering avseende ökad tillgänglighet i storstäderna samt ökat bostadsbyggande enligt Sverigeförhandlingen

Rapport 2024:1

Mars 2025

Uppdrag och beslut

Göteborgs stad, Västra Götalandsregionen och staten genom Sverigeförhandlingen har i Ramavtal 7 – Storstad Göteborg kommit överens om gemensamma satsningar på nyskapande av infrastruktur och bostäder. Ramavtal med tillhörande Objektavtal samt Tilläggsavtal 2022 innehåller finansiering för utbyggnad av tre kollektivtrafikobjekt, åtta cykelobjekt och åtagande om 45 680 nya bostäder.

Göteborgs stad har tillsammans med och staten genom Sverigeförhandlingen ingått avtal om utbyggnad av kollektivtrafik, cykelbanor och bostadsutbyggnad.

Ramavtalet med tillhörande Objektavtal undertecknades i december 2017 efter beslut i kommunfullmäktige samt regionfullmäktige. Regeringen fastställde avtalen i juni 2018.

I enlighet med paragraf 9.10 ska staten ansvara för uppföljning och årlig rapportering till regeringen avseende kollektivtrafiks- och cykelobjektens genomförande samt färdigställandet av bostäder.

Av paragraf 9.5 i Ramavtalet framgår att staten tillsätter styrelsens ordförande och ersättare. Respektive part utser en ordinarie ledamot och en ersättare till styrelsen.

Regeringen beslutade i juni 2019 att utse Catharina Håkansson Boman som ledamot tillika ordförande i styrelsen för uppföljning av avtal om finansiering och medfinansiering avseende ökad tillgänglighet samt ökat bostadsbyggande enligt Sverigeförhandlingen. I augusti 2024 entledigade regeringen Catharina Håkansson Boman. Regeringen beslutade i juni 2018 att utse Jörgen Einarsson som ersättare till ordförande samt gav Trafikverket i uppdrag att bistå med resurser för styrelsens sekretariat.

Uppföljningen innefattar Ramavtalet, eventuella ändringar och tilläggsavtal avseende såväl kollektivtrafiks- och cykelutbyggnad som ökat bostadsbyggande och ekonomi i projektet, finansiering samt samhällsnytta. Rapportering sker årsvis och är baserad, bland annat, på insänd redovisning från Göteborgs stad och Västra Götalandsregionen.

Denna Årsrapport 2024 godkändes i styrelsen den 7 mars 2025.

1. Bostadsbyggandet

Under 2024 har totalt 2 394 bostäder färdigställts. Fram till utgången av år 2024 har sammantaget 17 422 bostäder blivit färdigställda inom kollektivtrafikobjektens influensområden.

Kollektivtrafik-objekt	Bostadsåtagande enligt avtal	Bostäder i pågående planeringsprocess**	Bostäder i hittills antagna detaljplaner	Påbörjade bostäder	Färdigställda bostäder	
					Totalt	Förändring från föregående år
Brunnsbo - Linné	36 500	4 799		1 414	13 190	1 992
Backastråket	3 340	1 133		242	2 659	220
Norra Älvstranden	5 840	742		176	1 573	182
ej fördelade*		5 874		425		
Summa	45 680	12 548	10 762	2 257	17 422	2 394

* Bostäder inom flera influensområden som ännu inte fördelats per objekt
** Här ingår detaljplaner som sedan 1 dec 2017 har fått "Beslut om att starta projektet" i byggnadsnämnden

I och med årets inrapportering är 38 procent av bostadsåtagandet utfört. Därtill är ytterligare 2 257 bostäder påbörjade men ännu inte färdigställda. Göteborgs stad får tillgodoräkna bostäder från december 2017 då avtalet undertecknades.

2. Infrastrukturens utbyggnad

Göteborgs stad, Västra Götalandsregionen och staten genom Sverigeförhandlingen har i Ramavtal 7 – storstad Göteborg kommit överens om gemensamma satsningar på nyskapande av infrastruktur och bostäder.

Kollektivtrafikobjekten

Ramavtal med tillhörande Objektavtal samt Tilläggsavtal 2022 innehåller finansiering genom projektmedel för utbyggnad av Kollektivtrafikobjekten Spårväg Brunnsbo - Linné, BRT Backastråket samt BRT Norra Älvstranden.

Spårväg Brunnsbo - Linné

Kollektivtrafikobjektet Spårväg och citybuss Brunnsbo-Linné ska gå mellan Brunnsbo och Linnéplatsen via Lindholmen. Projektet har delats upp i tre delsträckor. De tre delprojekten utförs oberoende av varandra utifrån respektive delprojekts förutsättningar. För närvarande befinner sig delprojekten i helt olika faser.

För delsträckan Brunnsbo – Hjalmar Brantingsplatsen ska ett mittförlagt kollektivtrafikstråk för citybuss och spårväg utföras. Beslut har tagits att utföra utbyggnaden av projektet i två steg, där det första steget innebär utbyggnad av bussgata förberedd för spår och det andra steget innefattar spårutbyggnaden. Byggnationen av delsträckan, som samordnas med utbyggnaden av detaljplanerna, kommer ske etappvis inom de olika detaljplanerna. Byggnation av första

etappen av sex är genomförd och har haft trafikpåsläpp, de övriga deletapperna är fortfarande i planeringsskede.

För delsträckan Frihamnen – Lindholmen pågår utbyggnaden av projektet. Stora delar av entreprenaden har redan genomförts, större delen av ledningsarbetena är klara och nästan hälften av spårbyggnationen är genomförd. Delsträckan har täta samband med den framtida stadsutvecklingen av såväl Frihamnen som Lindholmen. Projektet håller sin ekonomiska ram och trafiköppning av spårvägen är planerad till december 2025.

För delsträckan Lindholmen – Linnéplatsen, som inkluderar en spårvägstunnel under Göta älv (Lindholmsförbindelsen), pågår arbetet med att ta fram miljö tillstånd, järnvägsplan och detaljplaner. Sträckan är uppdelad i två etapper: Lindholmen–Vegasvackan och Vegasvackan–Linnéplatsen. Dessa etapper samordnas för att möjliggöra ett gemensamt miljö tillstånd samt en sammanhållen järnvägsplan för hela projektet. Utredningsarbetet fortsätter för att fastställa den exakta linjesträckningen för spåret och placeringen av tillfartstunnlar. Samarbetet med Räddningstjänsten, för att säkerställa ett effektivt räddningskoncept, har nu slutförts och arbetet kan fortsätta med detaljutformningen.

Backastråket

Kollektivtrafikobjekt Citybuss/BRT Backastråket ska gå mellan Balladgatan och Körkarlens Gata. Projektets uppdrag är att bygga ett separat kollektivtrafikstråk och det ska vara möjligt att trafikera med elbussar och sträckan ska förberedas för en möjlig framtida trafikering med spårväg.

En genomförandestudie upphandlades under februari 2020 och färdigställdes i mars 2021. Genomförandestudien ligger till grund för projektering och byggnation av anläggningen med egen körbana och möjlighet till el-laddning/eldrift, med linjeföring och sektionsbredd förberedd för spårväg.

Stråket byggs ut i fem delsträckor vilka utförs oberoende av varandra och tidplanerna för projektering och produktion baseras på respektive delprojekts förutsättningar att följa med detaljplanerna. Under 2023 färdigställdes två etapper samordnat med exploatering vid Selma Lagerlöfs torg och utbyggnad av bostäder väster om Litteraturgatan.

För de tre kvarvarande delsträckor är den södra delatappens detaljprojektering i sin slutfas och planeras att avslutas i början av 2025 för att därefter upphandla entreprenad med ett planerat färdigställande i slutet av år 2026. För sträckan utmed detaljplan Gåsagången, som med anledning av skyfallsproblematik har försenats, planeras detaljprojektering av delsträckan att påbörjas under 2025.

Norra Älvstranden

Kollektivtrafikobjekt citybuss – BRT Norra Älvstranden ska gå mellan Lindholmen och Vårväderstorget via Ivarsbergsmotet. Projektets uppdrag är att bygga ett separat kollektivtrafikstråk och det ska vara möjligt att trafikera med elbussar och stråket ska förberedas för en möjlig framtida trafikering med spårväg. Projektet är uppdelat i två olika

etapper, Lindholmen – Ivarsbergsmotet samt Ivarsbergsmotet – Vårväderstorget för att samordnas med detaljplaner respektive utbyggnad av Hamnbanan.

För den första etappen, Lindholmen – Ivarsbergsmotet, blev genomförandestudien klar under 2022. Under 2023 reviderades genomförandestudien dels för att samordning med planerade exploateringar och att omfattningen av ledningsomläggningar var underskattade dels för att kompletteringar av principiella förslag avseende utformning av citybuss och pendlingscykelbana krävdes.

Under 2024 har Göteborgs stad och Västra Götalandsregionen konstaterat svårigheter med att bygga ut Kollektivtrafikobjektet i enlighet med avtalad funktion. Stadsmiljön och trafiksäkerheten längs Lindholmsallén kräver flera gångpassager, med farthinder för busstrafiken, tvärs stråket. Detta påverkar framkomligheten för citybusstrafiken i Lindholmsallén, som inte bedöms uppnå önskad standard. Då busstrafiken för nuvarande objekt citybuss Norra Älvstranden V och NV (Lindholmen – Ivarsbergsmotet – Vårväderstorget) är tänkt att passera genom Lindholmsallén i trafikeringen mot centrum så påverkas även framkomligheten och standarden för detta objekt. Ett alternativt förslag med separerad spårväg till Eriksberg, samt buss Lindholmen – Bräcke – Biskopsgården har tagits fram, bedöms skapa en större nytta inom ramen för samma investeringsvolym. För att en ny utformning av objektet ska genomföras krävs ett godkännande från avtalets tre parter om att justera objektets funktion. Vid ett godkännande kommer tidplanen för objektet att behöva justeras.

Cykelobjekten

Ramavtal 7 - Storstad Göteborg omfattar åtta cykelobjekt med beräknad utförandetid från år 2019 till år 2027. Cykelobjekten är identifierade som sträckor som bör byggas ut till pendlingscykelbanor där så är möjligt i syfte att öka framkomligheten och tillgängligheten samt skapa en säkrare trafiksituation för cyklister men även för fotgängare.

Fem genomförandestudier, Backaplan-Bräckemotet, Annedal-Götaplatsen, Stigberget-Saltholmen, Norra Älvstranden samt Backaplan-Kärra har färdigställts. Genomförandestudierna ligger till grund för objektens fortsatta projektering och byggnation. Ansvarig nämnd fattar inriktnings- respektive genomförandebeslut i takt med att projekten fortskrider. Utförande av de olika cykelstråken projekteras och byggs löpande och öppnas för trafik i takt med att de färdigställs. För samtliga Cykelobjekt pågår planering, projektering och även delvis utbyggnad av etapper.

Under 2024 färdigställdes cykelobjekt Backaplan-Bräckemotet, som innebär förbättrad standard och framkomlighet på cirka 4,3 km mellan Backaplan och Bräckemotet via Vårväderstorget samt Wieselgrensplatsen.

3. Finansiering och ekonomi

Staten, Göteborgs stad och Västra Götalandsregionen har i Ramavtal kommit överens om finansiering för utbyggnad av kollektivtrafikobjekten genom projektmedel.

Göteborgs Stad fakturerar staten enligt beslutade betalplaner. Inbetalningarna regleras med konsumentprisindex (KPI). Betalplanen kan revideras om någon part så påkallar i syfte att undvika överlikviditet.

För cykelobjekten uppgår den totala finansieringen, som avtalats mellan avtalsparterna Göteborg Stad och Staten, till 241 miljoner kronor i 2016–01 års prisnivå. För cykelobjekten Backaplan-Bräckemotet samt Backaplan-Kärra, med en total investeringskostnad på mer än 50 miljoner kronor, betalar Staten löpande sin andel under investeringstiden. För övriga cykelobjekt betalar Staten ut medel när respektive cykelobjekt är färdigställt i enlighet med avtalet. Beloppen ska räknas om med hänsyn till förändringen i KPI.

Utfall och fakturering av kollektivtrafikobjekten

Under perioden 2017 till december 2024 har kommunen upparbetat totalt 852,5 miljoner kronor. Under januari-december 2024 har kommunen upparbetat 376,4 miljoner kronor.

Nedan tabell visar ackumulerat utfall och fakturerat belopp till staten sedan projektstart samt för utfall för 2024, i miljoner kronor.

KOLLEKTIVTRAFIK		Ackumulerat utfall			Utfall, innevarande period		
Ekonomisk redovisning (mnkr)		Utfall	Fakturerat	varav	Utfall	Fakturerat	varav
Objekt	Total kostnad enligt avtal ¹⁾	kostnader	staten ink KPI ²⁾	KPI ²⁾	kostnader	staten ink KPI ²⁾	KPI ²⁾
Norra Älvstranden Spårväg och Citybuss	5 621,0	656,6	258,8	52,3	359,6	136,6	44,2
Linbanan Centrum	102,0	102,0	25,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Backastråket Citybuss	400,0	84,2	44,5	7,8	13,5	4,5	4,5
Norra Älvstranden, Citybuss	700,0	9,6	19,1	3,4	3,3	3,0	2,3
Summa	6 823,0	852,5	347,4	63,5	376,4	144,1	51,0

1) Totalbelopp enligt avtalat prisnivå

2) Viss avvikelse av KPI för innevarande period kan förekomma till följd av kalendereffekt

Den ackumulerade faktureringen från kommunen till staten uppgår per december 2024 till 347,4 miljoner kronor. Av dessa utgör 63,5 miljoner kronor kompensation för prisnivåförändring i enlighet med KPI jämfört med januari 2016. Fakturering för KPI avseende 2024 faktureras i samband med första faktureringen 2025.

Utfall och fakturering av cykelobjekten

Göteborgs Stad har fakturerat staten 3,3 miljoner kronor för medfinansiering under 2024.

CYKEL		Ackumulerat utfall			Utfall, innevarande period		
Objekt	Total kostnad enligt avtal ¹⁾	Utfall, färdigställda objekt	Fakturerat staten ink KPI ²⁾	varav KPI ²⁾	Färdigställda objekt under året ¹⁾	Fakturerat staten ink KPI ²⁾	varav KPI ²⁾
8 objekt	241,0	67,3	18,3	3,4	38,7	3,3	2,2

1) Totalbelopp enligt avtalad prisnivå (januari 2016).

2) Viss avvikelse av KPI för innevarande period kan förekomma till följd av kalendereffekt

Kostnadsuppföljning och riskhantering

För projektet Spårväg Brunnsbo – Linné, inklusive tunneln under Göta Älv, finns en rad olika parallella processer/utredningar, som t.ex. miljödomar, vattendomar med mera. Dessa riskerar försena färdigställandetiden varpå projektet arbetar med att driva på styrande aktiviteter i tidplanen som ger effekt på sluttiden. Därtill finns samordningsrisker mellan angränsande projekt/detaljplaner, geotekniska risker samt risker kring ett framtida kulturresevat i Slottsskogen som kan medföra konsekvenser för genomförandet av projektet i anslutning till Linnéplatsen. För att minimera riskerna har projektet nära samarbete med organisationer och myndigheter, samordning pågår för utbyggnad av en tryckbank för att stabilisera grundförhållandena samt bevakning av processen avseende kulturresevat.

För projektet Citybuss Backastråket noteras särskilt tre riskområden: Projektet arbetar aktivt med att ändra utformning så att fastighetsintrång minimeras, har dialog med berörda kring detaljplan Gåsagången och arbetar för att säkra delfinansiering av allmän platsmark för att undvika förseningar samt följer indexutvecklingen för att undvika kostnadsökningar i entreprenaderna.

För projektet Citybuss Norra Älvstranden noteras risk för konflikt med ledningar under Eriksbergstorget och behov av samordnad utformning med flera detaljplaner för att hitta utformningslösningar för objektet.

För cykelobjekten noteras riskområden kopplade till markåtkomst, begränsat utrymme för att erhålla önskvärd standard för pendelcykelstråken och att lösningar kan bli kostnadsdrivande. Staden arbetar med att säkerställa att underlag ger möjlighet till tydlig prioritering mellan olika alternativa lösningar.

4. Tidplan

För Spårväg Brunnsbo – Linné konstaterades år 2022 att trafiköppnandet av delsträckan Lindholmen-Linnéplatsen behövde senareläggas från 2035 till 2039. Beslut av justerad betalplan togs av styrelsen under 2023.

För Backastråket konstaterades under 2023 att utbyggnaden behöver senareläggas för att hantera problematik med skyfallshantering i detaljplan Gåsagången. Det medförde att trafikstart för objektet som helhet senarelades från år 2024 till år 2029. Beslut av justerad betalplan togs av styrelsen under 2023.

För Norra Älvstranden har under 2023 en justerad betalplan beslutats av styrelsen. Justeringen innebar att Objektets trafikstart planeras till år 2030, vilket är ett år innan trafiköppnandet enligt Ramavtalet.

För cykelobjekten genomförs en översyn av tidplanerna i samband med respektive objekts genomförandestudie.

5. Stadsbyggande och samhällsnyttor

Göteborgs stad har sammantaget, från undertecknandet av avtalet fram till utgången av 2023, färdigställt drygt 17 400 bostäder. Bostadsåtagandet innebär att totalt 45 680 bostäder ska färdigställas inom givna influensområden i Göteborg till och med år 2035.

I lagakraftvunna eller pågående detaljplaner finns ytterligare cirka 24 000 bostäder inom åtagandets influensområden med ett bedömt möjligt färdigställande till och med 2035. I dagsläget har staden inte tillräckligt med möjliga bostäder inom lagakraftvunna eller bostäder i pågående planeringsprocess (12 500 bostäder) för att kunna nå åtagandet. För att uppfylla åtagandet är det av vikt att dels redan startade projekt fortskrider, dels att starta ytterligare detaljplaner som innefattar bostäder inom åtagandets områden. Åtagandet är fördelat på tre influensområden där ett överskott inom ett område inte automatiskt kan tillgodoräknas ett annat influensområde. Det saknas bostäder inom två av influensområdena, främst influensområdet Spårväg och Citybuss Norra Älvstranden, centrala delen (Brunnsbo – Linné), medan det är ett överskott inom det tredje influensområdet för Citybuss Backastråket.

Förutsättningarna för att nå bostadsåtagandet för Sverigeförhandlingen kommer att påverkas av situationen på bostadsmarknaden. Det är för tidigt att bedöma exakt hur nuvarande marknadsutveckling långsiktigt kommer påverka bostadsmarknaden i Göteborg fram till och med år 2035. Men den försämrade byggkonjunkturen har lett till en kraftig inbromsning av antalet byggstartade bostäder, vilket kommer att resultera i ett minskat antal färdigställda bostäder de närmaste åren.

I Sverigeförhandlingens influensområden har de färre byggstarterna medfört att det i slutet av 2024 var 2 250 bostäder som var påbörjade, men ännu inte färdigställda. Det är en nedgång från 3 700 bostäder för ett år sedan och den lägsta nivån sedan avtalet i Sverigeförhandlingen undertecknades.

6. Tilläggsavtal och väsentliga beslut

Den 24 maj godkände styrelsen justerade betalplaner för Kollektivtrafik- och Cykelobjekten.

Sammanställning av tidigare väsentliga beslut

- 2023-03-10 Justerade betalplaner för Spårväg Brunnsbo – Linné, Norra Älvstranden och Backastråket samt för Cykelobjekten
- Under 2022 godkändes Tilläggsavtal till Ramavtal 7 av kommunens och regionens fullmäktigeförsamlingar samt av regeringen. Tilläggsavtalet omfattar att objekt Linbanan reglerats ut ur Ramavtalet samt avslut av Objektavtal Linbanan Centrum. Tilläggsavtalet omfattar även en justering av objektet Spårväg Brunnsbo – Linné avseende ny budget, reglering av eventuella framtida kostnadsökningar, utökat bostadsåtagande samt ytterligare två cykelobjekt.
- 2022-03-11 Justerad betalplan för Norra Älvstranden
- 2021-03-04 Justerade betalplaner för Spårväg Brunnsbo – Linné, Norra Älvstranden och Backastråket
- 2020-03-20 Justerade betalplaner för Spårväg Brunnsbo – Linné, Norra Älvstranden och Backastråket

SEKRETARIATET FÖR UPPFÖLJNING
AV STOCKHOLMSFÖRHANDLINGEN OCH
SVERIGEFÖRHANDLINGENS STORSTADSAVTAL

c/o Trafikverket
172 90 Sundbyberg

Besöksadress: Solna Strandväg 98

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 0243-795 90

www.trafikverket.se